

וַיִּצְחַק אֶת־תַּקְוָה בֵּיתָהּ בְּמַהֲיִמְנוּתָא, דְּחַמָּא דְּהָא שְׂכִינְתָא גוֹ אֶתְתִּיה שְׂרָיא.

וַיִּצְוּ אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר הַנּוֹגֵעַ בְּאִישׁ־הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמָת (בראשית כו). תָּא חַזִּי, כַּמָּה אֲזִרִּיךְ לְהוּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרִשְׁיַעְיָא, בְּגִין־הַהוּא טִיבוֹ דְּעֵבֵד עִם אֲבָהֶן קַמָּאי. דְּהָא בְּגִין דָּא לָא שְׁלִיטוֹ בְּהוּ יִשְׂרָאֵל עַד לְבַתֵּר דְּרִין בְּתַרְאִין. יְאוּת עֵבֵד אֲבִימֶלֶךְ, דְּעֵבֵד טִיבוֹ עִם יִצְחָק, דְּאָמַר לִיה (בראשית כ) הִנֵּה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ שֵׁב.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, חֲבַל עָלֵיהוּ דְּרִשְׁיַעְיָא, דְּטִיבוּתָא דְּלַהוֹן לָאו אִיהוּ שְׁלִים, תָּא חַזִּי, עֲפְרוֹן בְּקַדְמוּתָא אָמַר, (בראשית כג) אֲדוֹנִי שְׁמַעֲנִי הַשָּׂדֶה נִתְּתִי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לָךְ נִתְּתִיהָ וְגו'. וּלְבַתֵּר אָמַר, (בראשית כג) אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף וְגו', וּכְתִיב

לשון הקודש

שְׁלֹטוֹ בְּיִשְׂרָאֵל עַד לְאַחַר דְּוֵרוֹת אַחֲרוֹנִים. זָכָה עָשָׂה אֲבִימֶלֶךְ שֶׁעָשָׂה חֶסֶד עִם יִצְחָק שֶׁאָמַר לוֹ (לְאַבְרָהָם) הִנֵּה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ שֵׁב.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, חֲבַל עַל הַרְשָׁעִים שֶׁחֶסֶדִם אֵינּוּ שְׁלֵם. כֹּא רָאָה, עֲפְרוֹן אָמַר בְּהִתְחַלָּה, (בראשית כג) אֲדוֹנִי שְׁמַעֲנִי הַשָּׂדֶה נִתְּתִי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לָךְ נִתְּתִיהָ וְגו'. וְאַחַר כֵּן אָמַר, אֶרֶץ אַרְבַּע

אֵין יֵרָאֵת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה, שְׂזָה לֹא מְקוֹמוֹ וְלֹא שׂוּרָה כָּאֵן. וַיִּצְחָק הַחֲזִיק בּוֹ בְּאִמּוּנָה, שֶׁרָאָה שֶׁהִנֵּה הַשְׂכִּינָה שׂוּרָה בְּתוֹךְ אִשְׁתּוֹ.

וַיִּצְוּ אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר הַנּוֹגֵעַ בְּאִישׁ־הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמָת כֹּא רָאָה כַּמָּה מְאִרִּיךְ לְהֵם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרִשְׁעִים מְשׁוּם אוֹתוֹ הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִם הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהָרִי מְשׁוּם זֶה לֹא

(בראשית כג) וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן וְגו', עוֹזֵר לְסוֹחֵר.
 אוֹף הָבֵא, כְּתִיב בְּקַדְמֵיָא, הִנֵּה אֲרֻצֵי לְפָנֶיךָ וְגו'.
 וּלְבַתֵּר אָמַר לוֹ, (בראשית כו) יָלַךְ מֵעַמְנוֹ כִּי עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ
 מְאֹד. אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, דָּא הוּא טִיבוֹ דְעֵבֵד
 עֲמִיָּה, דְלֹא נָסִיב מְדִילִיָּה אַבְימֶלֶךְ כְּלוּם, וְשִׁדְרִיָּה
 כְּכֹל מְמוֹנִיָּה, וּלְבַתֵּר אִזְל בְּתַרִּיָּה, לְמַגְזֵר עֲמִיָּה קַיִים.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יָאוֹת עֵבֵד יִצְחָק, דְּהָא בְּגִין
 דִּידַע רָזָא דְחֻכְמָתָא, אֲשֶׁתִּדְל וְחָפֵר בִּירָא
 דְּמִיָּין, בְּגִין לְאֶתְתַקְפָּא בְּמַהִימְנוּתָא כְּדָקָא יָאוֹת. וְכֵן
 אַבְרָהָם אֲשֶׁתִּדְל וְחָפֵר בִּירָא דְמִיָּא (וְכוּ יִצְחָק), יַעֲקֹב
 אֲשִׁיבָה לִיָּה מְתַתְּקֵן, וְיִתִּיב עֲלֵיָּה וּכְלָהוּ אִזְלוּ בְּתַרִּיָּה,
 וְאֲשֶׁתִּדְלוּ בְּגִין לְאֶתְתַקְפָּא בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא
 כְּדָקָא יָאוֹת.

לשון הקודש

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יָפָה עָשָׂה יִצְחָק,
 שֶׁהָרִי מִשּׁוּם שְׂיַדַע אֶת סוּד הַחֻכְמָה
 הַשְּׁתִדְל וְחָפֵר בְּאֵר מַיִם, כְּדִי לְהִתְחַזֵּק
 בְּאִמּוֹנָה כְּרָאוּי. כֵּן אַבְרָהָם הַשְּׁתִדְל
 וְחָפֵר בְּאֵר מַיִם וְכוּן יִצְחָק. יַעֲקֹב כְּמָצָא
 אוֹתָהּ מְתַקְנָת וְיָשָׁב עֲלֵיָּה, וְכֵלָם הִלְכוּ
 אַחֲרָיו וְהַשְּׁתִדְלוּ, כְּדִי לְהִתְחַזֵּק
 בְּאִמּוֹנָה הַשְּׁלֵמָה כְּרָאוּי.

מֵאֵת שְׁקֹל כֶּסֶף וְגו'. וְכֵתוּב וַיִּשְׁקֹל
 אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן וְגו', עֵבֵר לְסַחֵר. אִף
 כָּאֵן כְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה הִנֵּה אֲרֻצֵי לְפָנֶיךָ
 וְגו', וְאַחַר כֵּךְ אָמַר לוֹ יָלַךְ מֵעַמְנוֹ כִּי
 עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מְאֹד. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר,
 זֶה הַחֲסֵד שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ – שְׁלֹא לְקַח מִשְׁל
 אַבְימֶלֶךְ כְּלוּם, וְשִׁלְחוּ עִם כָּל מְמוֹנֵי,
 וְאַחַר כֵּךְ הִלְךְ אַחֲרָיו לְכַרוֹת עִמּוֹ
 בְּרִית.

וְהִשְׁתָּא יִשְׂרָאֵל אֶתְתַקְפוּ בֵּיהּ בְּרִיזֵי דְפִקְוּדֵי
 אֲזִרְיָתָא, בְּגוּן דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אֶתְתַקַּף
 בַּר נָשׁ בְּצִיצִית דְּאִיהוּ מְצוּהָ, וְבַר נָשׁ אֶתְעַטַּף בֵּיהּ.
 הָכִי נָמִי בְּתַפְלֵי דְמִנְחָ אֲרִישִׁיָּהּ וּבְדַרְוֵיעִיָּהּ, דְּאִינוּן
 רְזָא עֲלָאָה בְּדַקָּא חַוִּי. בְּגִין דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶשְׁתַּבַּח בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ דְּאֶתְעַטַּר בֵּיהּ בְּתַפְלוּי וְאֶתְעַטַּף
 בְּצִיצִית, וְכֻלָּא רְזָא דְמְהִימְנוּתָא עֲלָאָה.

וְעַל דָּא, מָאן דְּלֹא אֶתְעַטַּף בְּהַאי, וְלֹא אֶתְעַטַּר
 לְאֶתְתַקְפָּא בְּתַפְלֵי בְּכָל יוֹמָא. דְּמִי לִיָּה דְּלֹא
 שְׂרִיא עֲמִיָּה מְהִימְנוּתָא, וְאֶתְעַדֵּי מִנִּיָּה דְחִילוּ
 דְּמֵאֲרִיָּה, וְעֲלוּתִיָּה לָאוּ עֲלוּתָא בְּדַקָּא יְאוּת. וּבְגִין כֶּךָ
 אֲבָהֵן הָווּ מִתְתַקְפֵי גוּ מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה, בְּגִין דְּבִירָא
 עֲלָאָה דְרְזָא דְמְהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא שְׂרִיא בֵּיהּ.

לשון הקודש

וְעַל כֵּן, מִי שְׁלֹא מִתְעַטֵּף בְּזָה וְלֹא
 מִתְעַטֵּר לְהִתְחַזֵּק בְּתַפְלִין בְּכָל יוֹם,
 דּוֹמָה לוֹ שְׂאִין שׁוֹרָה עִמּוֹ הָאֲמוּנָה, וְסַר
 מִמֶּנּוּ פִתְחַד רַבּוּנּוֹ, וְתַפְלָתוֹ אִינְהָ תַפְלָה
 כְּרָאוּי. וּמִשׁוּם כֶּךָ הָיוּ הָאֲבוֹת
 מִתְחַזְקִים בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה,
 מִשׁוּם שֶׁבְּאֵר הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל סוּד הָאֲמוּנָה
 הַשְּׁלֵמָה שׁוֹרָה בּוֹ.

וְכַעַת יִשְׂרָאֵל מִתְחַזְקִים בּוֹ בְּסוּדוֹת
 שֶׁל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּל יוֹם וַיּוֹם
 מִתְחַזֵּק אָדָם בְּצִיצִית, שֶׁהִיא מְצוּהָ,
 וְאָדָם מִתְעַטֵּף בָּהּ. כֶּךָ גַּם בְּתַפְלִין
 שֶׁמְנִיחַ עַל רֹאשׁוֹ וּבְזִרְזוּעוֹ, שֶׁהוּא סוּד
 עֲלִיּוֹן כְּרָאוּי, מִשׁוּם שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נִמְצָא בְּאָדָם שֶׁמִתְעַטֵּר בּוֹ בְּתַפְלִין
 וּמִתְעַטֵּף בְּצִיצִית, וְהֵבֵל סוּד הָאֲמוּנָה
 הָעֲלִיּוֹנָה.

וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם וַיַּחֲפֹר בְּאֵר אַחֶרֶת וְגו', (בראשית כו) רַבִּי
 חֲזִיָּא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נח) וְנִחַדְךָ יְיָ תָמִיד
 וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ יַחְלִיץ וְגו'. תַּאי
 קָרָא אוּקְמוּהָ וְאֶתְמָר. אֲבָל בְּהַאי קָרָא, בֵּיה אֶתְתַּקְפוּ
 מֵאֲרֵי מְהִימְנוּתָא דְאַבְטָח לֹון לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְנִחַדְךָ
 יְיָ תָמִיד בְּהַאי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְנִחַדְךָ יְיָ, בֵּינון
 דְאָמַר וְנִחַדְךָ יְיָ, אֲפֵאֵי תָמִיד. אֲלָא דָּא תָמִיד דְבִין
 הָעֲרַבִּים, דְאִיהוּ אֶתְתַּקַּף תְּחוֹת דְרוּעִיה דְיִצְחָק, וְדָא
 הוּא חוּלְקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, מְנַלן מְדוּד דְכְּתִיב, (תהלים
 כג) יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוּ.

וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ, (ישעיה נח) דָּא אֲסַפְקֵלְרִיָּא
 דְנִחַדְרָא, דְכָל נִשְׁמָתִין אֶתְחַנֵּן לְאֲסַתְפְּלָא
 וְלֹאֲתַעֲנָא בְּגוּוּהָ. וְעַצְמֹתֶיךָ יַחְלִיץ, הַאי קָרָא לָאו
 רִישִׁיה סוּפִיה. אִי נִשְׁמָתִיה דְצַדִּיקָא, (סְלָקָא לְשִׁילָא, נ"א אֶתְחַנֵּי

לשון הקודש

שֶׁל בֵּין הָעֲרַבִּים שֶׁהוּא הַתְּחִיב תַּחַת
 זְרוּעוֹ שֶׁל יִצְחָק, וְזֶהוּ הַחֶלֶק לְעוֹלָם
 הַבָּא. מִנֵּינ לָנוּ? מְדוּד, שְׂכָתוּב (תהלים כג)
 יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוּ.

וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ - זו
 הַאֲסַפְקֵלְרִיָּה הַמְאִירָה שֶׁכָּל הַנִּשְׁמוֹת
 נִהְגוּת לְהַסְתַּכֵּל וְלְהַתְעַנֵּג בְּתוֹכָהּ.
 וְעַצְמֹתֶיךָ יַחְלִיץ - הַפְּסוּק הַזֶּה אֵין
 רִאשׁוֹ סוּפוֹ. אִם נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק

וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם וַיַּחֲפֹר בְּאֵר אַחֶרֶת וְגו'.
 רַבִּי חֲזִיָּא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נח) וְנִחַדְךָ ה'
 תָּמִיד וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ
 וְעַצְמֹתֶיךָ יַחְלִיץ וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה
 בְּאֶרְוֵהוּ וְנִתְבְּאָר. אֲבָל בַּפְּסוּק הַזֶּה בּו
 הַחֲזִיקוּ בְעֵלֵי הָאֱמוּנָה שֶׁהִבְטִיחַ לָהֶם
 לְעוֹלָם הַבָּא. וְנִחַדְךָ ה' תָּמִיד - בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וְנִחַדְךָ ה', בֵּינון שְׂאֵמַר
 וְנִחַדְךָ ה', לְמָה תָּמִיד? אֲלָא זֶה הַתָּמִיד

בְּעֵדוּתָא דְא דְלַעֲלֵא) מָאֵי וְעַצְמַתִּיךְ יַחְלִיץ. אֵלֶּא הָא
 אוֹקְמוּתָא. דָּא תַּחֲתֵית הַמַּתִּים, דְּזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַחֲרֵיא מִתֵּיא וְלֹאֲתַקְנָא לֹון לְגַרְמוֹי דְּבַר נֶשׁ לְמַתְוֵי
 בְּקַדְמֵיתָא בְּגוּפָא שְׁלִים. וְנִשְׁמַתָּא אֶתּוֹסְפַת נְהוּרָא גּוֹ
 אֶסְפַּקְלָרִיָּא וְנִתְרָא, לְאַתְנַהֲרָא עִם גּוּפָא לְקִיּוּמָא
 שְׁלִים בְּדַקָּא חַזִּי.

וּבְגִין כֶּךָ בְּתִיב, וְחֵיתָ בְּגִן רְוָה. מָאֵי כְּגִן רְוָה, דְּלֹא
 פְּסִקוּ מִיּוֹמֵי עֲלָאִין, לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.
 וְהֵאֵי (גּוּפָא) גִּינְתָא אֶתְשַׁקִּי מֵינִיה, וְאַתְרֵי מֵינִיה תְּדִיר.
 (דף קמא ע"ב) וּכְמוּצָא מִים, דָּא הַהוּא נְהַר דְּנַגִּיד וְנַפִּיק
 מֵעֵדֶן וְלֹא פְּסִקוּן מִיּוֹמֵי לְעֵלְמִין.

תָּא חַזִּי, בִּירָא דְמִיִּין נְבַעִין, הֵאֵי אִיהוּ רְוָא עֲלָאָה
 בְּגוֹ רְוָא דְמַהִימְנוּתָא. בִּירָא דְאִית בֵּיה מוּצָא
 מִים, וְאִיהוּ בִּירָא דְאַתְמַלְיָא מִהַהוּא מוּצָא מִים,

לשון הקודש

זֶה כְּגִן רְוָה? שְׁלֹא פּוֹסְקִים מִיּוֹמֵי
 הַעֲלִיּוֹנִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. וְהִגֵּן
 וְהִגּוּפוֹ הִנֵּה נִשְׁקָה מִמֶּנּוּ וּמִתְרֻוָּה מִמֶּנּוּ
 תְּמִיד. וּכְמוּצָא מִים – זֶה הַנְּהַר הַהוּא
 שְׁשׂוּפֵעַ וְיוּצֵא מֵעֵדֶן, וְלֹא פּוֹסְקִים מִיּוֹמֵי
 לְעוֹלָמִים.

בֵּא רְאָה, בְּאֵר שֶׁל מַיִם נוֹבְעִים זֶהוּ סוּד
 עֲלִיּוֹן בְּתוֹךְ סוּד הָאֱמוּנָה. בְּאֵר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ
 מוּצָא מִים, וְהֵיא בְּאֵר שְׁמַתְמֵלָת

וְעוֹלָה לְמַעְלָה, נ"א נְהִינִית בְּאֵר שֶׁל מַעְלָה, מַה
 זֶה וְעַצְמַתִּיךְ יַחְלִיץ? אֵלֶּא הִנֵּה פְּרִשׁוּתָא,
 זֶה תַּחֲתֵית הַמַּתִּים. שְׁעַתִּיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְהַחֲיוֹת אֶת הַמַּתִּים וּלְתַקֵּן אֶת
 עַצְמוֹת הָאָדָם שֶׁיְהִיוּ כְּבָרָא שׁוֹנֵה בְּגוּף
 שְׁלֵם, וְהַנְּשֵׁמָה מוֹסִיפָה אוֹר בְּתוֹךְ
 הָאֶסְפַּקְלָרִיָּה הַמְּאִירָה שְׁתֵּאִיר עִם הַגּוּף
 לְבְרִית שְׁלֵם כְּרָאוּי.

וּמִשׁוּם כֶּךָ בְּתוֹב וְחֵיתָ בְּגִן רְוָה. מַה

וְאֵינֹן תִּרְיִן דְּרִגְיִן דְּאֵינֹן חַד, דְּכַר וְנוֹקְבָא בְּחַדָּא
כְּדָקָא יְאוּת.

וְתָא חַזִּי, תְּהוּא מוּצָא מִים וְתְהוּא בִירָא אֵינֹן חַד,
וְאֶקְרִי כְלָא בְּאֵר. דְּהָא תְהוּא מְקוּרָא דְעֵייל,
וְלָא פְסִיק לְעֶלְמִין, וּבִירָא אֶתְמַלִּי. וּמֵאן דְּאֶסְתַּבַּל
בְּבִירָא דָּא, אֶסְתַּבַּל בְּרֹזָא עֲלָאָה דְמְהִימְנוּתָא, וְדָא
הוּא סִימְנָא דְאַבְחָן, דְּמִשְׁתַּדְּלִי לְחַפּוּר בִּירָא דְמִיָּא
נֹו רֹזָא עֲלָאָה, וְלִית לְאַפְרָשָׁא בִּין מְקוּרָא וּבִירָא
וְכְלָא חַד.

וַיִּקְרָא שְׁמָה רַחוּבוֹת (בראשית כו). רְמִיז דְזַמְיִנִין בְּנֹוי
לְמַפְלַח וְלֶאֱתַקְנָא תְּאִי בִירָא כְּדָקָא חַזִּי,
בְּרֹזָא דְקַרְבְּנִין וְעֶלְוֹן. בְּגִוּוּנָא דָּא, (בראשית ב) וַיִּנְיַחְהוּ
בְּנֹו עֶדְן לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ, אֵלִין קַרְבְּנִין וְעֶלְוֹן וּבְגִין
דָּא, יִתְפַּשְׁטוּן מִבּוּעוּי לְכָל סְטְרִין כְּמָה דְאַתְּ אָמַר,

לשון הקודש

סוד עליון, ואין להפריד בין המקור
והבאר, והכל אחד.

וַיִּקְרָא שְׁמָה רַחוּבוֹת - רְמִיז שְׁעֵתִידִים
בְּנֹוי לְעַבְדָּהּ וּלְתַקְנָא אֶת הַבְּאֵר הַזֶּה כְּרִאוּי
בְּסוּד הַקַּרְבָּנוֹת וְהַעוֹלוֹת. כְּמוֹ כֵּן,
(בראשית ב) וַיִּנְיַחְהוּ בְּנֹו עֶדְן לְעַבְדָּהּ
וּלְשִׁמְרָהּ. אֵלִין הַקַּרְבָּנוֹת וְהַעוֹלוֹת.
וּמִשּׁוּם זֶה יִתְפַּשְׁטוּן מִעֵינֹתָיו לְכָל
הַצְּדָדִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ה) וַיִּפּוּצוּ

ממוצא המים ההוא, והם שתי דרגות
שהן אחת, זכר ונקבה יחד כְּרִאוּי.

וּבֵא וּרְאָה, אוֹתוֹ מוּצָא מִים וְאוֹתָהּ
בְּאֵר הֵם אֶחָד, וְהַכֵּל נִקְרָא בְּאֵר, שְׁתֵּרֵי
אוֹתוֹ הַמְּקוּר שְׁמִכְנִים וְלֹא פּוֹסֵק
לְעוֹלָמִים, וְהַבְּאֵר מִתְמַלֵּאת. וּמִי
שְׁמִסְתַּבַּל בְּבְּאֵר הַזֶּה, מִסְתַּבַּל בְּסוּד
הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הָאֱמוּנָה. וְזֶהוּ סִימְנָא הָאֲבוֹת
- שְׁמִשְׁתַּדְּלִים לְחַפּוּר בְּאֵר מִים בְּתוֹךְ

(משלי ה) וַיְפֹצֵזוּ מֵעֵינֵיךָ חוּצָה בְּרַחֲבֵת פְּלָגֵי מַיִם, וּבְגִין
כָּךְ וַיִּקְרָא שְׁמָה רַחֲוֹבוֹת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (משלי א) חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְוֹנָה
בְּרַחֲוֹבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ. הֵיאִי קָרָא אֵיהּ רִזָּא
עֲלָאָהּ. מָאִי חֲכָמוֹת, אֲלִין חֲכָמָה עֲלָאָהּ וְחֲכָמָתָא
זַעֲרָא דְאֵתְבִלִּילַת בָּהּ בְּעֲלָאָהּ וְשָׂרִיא בָּהּ.

בַּחוּץ תִּרְוֹנָה. תָּא חָוִי, חֲכָמָה עֲלָאָהּ אֵיהּ סְתִימָא
דְּכָל סְתִימִין, וְלֹא אֲתִידַע וְלֹא אֵיהּ
בְּאֵתְנִלְיָא, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (איוב כח) לֹא יָדַע אָנוּשׁ
עֲרֵבָה וְגו', כִּד אֲתַפְשֵׁט לְאֵתְנַהֲרָא, אֲתַנְהֲרָא בְּרִזָּא
דְּעֲלָמָא דְאֵתִי, וְעֲלָמָא דְאֵתִי אֲתַבְּרִי מֵינִיה. כִּד תִּתֵּן
עֲלָמָא דְאֵתִי אֲתַבְּרִי בְּיו"ד, וְאֲתַפְסִיא הֵיאִי חֲכָמָה תִּמְן
וְאִינוּן חַד. בְּזַמְנָא דְאֲתַעֲתֵד (נ"א דְאֲתַעֲתֵר נ"א דְאֲתַעֲבֵד) כְּלָא
בְּרִזָּא דְעֲלָמָא דְאֵתִי כִּד קָאֲמַרְן, כִּדִּין הוּא חֲדוּה

לשון הקודש

העליונה היא סתומה של כל הסתומים,
ולא נודעת ואינה בגלוי, כמו שצאמר
(איוב כח) לא ידע אנוש ערבה וגו'.
כשמתפשטת להאיר, מאירה בסוד
העולם הבא, והעולם הבא נברא
ממנה, כפי ששנינו, העולם הבא נברא
ביו"ד, והחכמה הזו נכסית שם, והם
אחד בזמן שמתיצב ושמתעטר נ"א ששעשהו

מעֵינֵיךָ חוּצָה בְּרַחֲבֵת פְּלָגֵי מַיִם,
ומשום כך וַיִּקְרָא שְׁמָה רַחֲוֹבוֹת.
רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (שם א) חֲכָמוֹת
בַּחוּץ תִּרְוֹנָה בְּרַחֲבֵת תִּתֵּן קוֹלָהּ.
הפסוק הזה הוא סוד עליון. מה זה
חֲכָמוֹת? אלו החכמה העליונה והחכמה
הקטנה שנכללת בעליונה ושורה בה.
בַּחוּץ תִּרְוֹנָה - בא ראה, החכמה

לְאַתְנַהֲרָא, וְכִלְא בְחֵשָׁאי דְלֵא אֲשַׁתְּמַע לְבַר לְעֵלְמִין.

תוּ בְעֵיָא לְאַתְפְּשָׁטָא, וְנָפִיק מֵהַאי אֲתַר אֲשָׂא וּמִיָּא
וְרוּחָא, כְּמָה דְאַתְמָר. וְאַתְעֵבִיד חַד קָלָא דְנִפְקָא
לְבַר וְאַשְׁתְּמַע, כְּמָה דְאַתְמָר. כְּדִין מִתְמָן וּלְהֵלָן
אִיהוּ חוּץ, דְהָא לְגוּ בְחֵשָׁאי אִיהוּ דְלֵא אֲשַׁתְּמַע
לְעֵלְמִין, הַשְׁתָּא דְאַשְׁתְּמַע רְזָא, אֲקַרִי חוּץ, מִכָּאן בְּעֵי
בַר נֶשׁ לְאַתְקֵנָא בְּעֵבִידְתִּיהּ וּלְשַׁאֲלָא.

בְּרַחוּבוֹת, מָאן רַחוּבוֹת, דָּא הֵהוּא רְקִיעָא דְכִיָּה
כָּל כְּבִיָּא דְנִהְרִין, וְאִיהוּ מִבּוּעָא
דְמִימּוּי לָא פְּסֻקִין. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (בראשית ב) וְנִהַר
יּוֹצֵא מֵעַדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַנָּהָר, וְאִיהוּ רַחוּבוֹת. וְתַמָּן
תַּתֵּן קוּלָהּ, עֲלָאָה וְתַתָּאָה וְכִלְא חַד.

לשון הקודש

שְׁנֵשְׁמַע הַסּוּד נִקְרָא בַחוּץ. מִכָּאן צְרִיךְ
אָדָם לְהִתְקִין אֶת מַעֲשָׂהוּ וּלְבַקֵּשׁ.
בְּרַחוּבוֹת – מִי הַרְחוּבוֹת? זֶה הַרְקִיעַ
הַהוּא שְׂכּוֹ מְאִירִים כָּל הַפּוֹכְכִים, וְהוּא
הַמַּעַן שְׁאִין מִימּוּ פּוֹסְקִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) וְנִהַר יּוֹצֵא מֵעַדָן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַנָּהָר. וְהוּא רַחוּבוֹת, וְשֵׁם
תַּתֵּן קוּלָהּ, עֲלִינָה וְתַתֵּן, וְהַכֵּל
אֲחֵד.

הַכֵּל בַּסּוּד שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, כְּפִי
שֶׁאֲמַרְנוּ. אִזּוּ הִיא הַשְּׂמִחָה לְהִיּוֹת
מֵאִירָה, וְהַכֵּל בְּחֵשָׁאי, שְׁלֵא נִשְׁמַע
בַחוּץ לְעוֹלָמִים.

עוֹד רוֹצֵה לְהִתְפַּשֵּׁט, וְיוֹצֵאִים מִן
הַמְּקוֹם הַזֶּה אִשׁ וּמִים וְרוּחַ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּתְבָּאָר, וְנַעֲשִׂים קוֹל אֲחֵד שִׁיּוּצָא
בַחוּץ וְנִשְׁמַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאָר. אִזּוּ מִשֵּׁם
וּלְהֵלָן זֶהוּ חוּץ. הָרִי בַפְּנִים הוּא
בְּחֵשָׁאי, שְׁלֵא נִשְׁמַע לְעוֹלָמִים. עֲבָשׁוּ

וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כד) הֲכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ
וְעִתְדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ וְגו'. הֲכֵן בַּחוּץ, כְּמָה
דְּאִתְמַר. דְּכְתִיב בַּחוּץ תְּרוֹנָה, דְּהָא מִכָּאן קִיּוּמָא
עֲבִידָא לְאִתְתַּקְנָא וּמְלָה לְשִׂאֲלָה, דְּכְתִיב, (דברים ד) כִּי
שָׂאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוּנִים וְגו', וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד
קִצֵּה הַשָּׁמַיִם.

וְעִתְדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ, דָּא (בראשית כז) שָׂדֶה אֲשֶׁר בְּרָכּוּ
יְיָ. וּבִתֵּר דִּינְדַע בְּר נָש רִזָּא דְחֲכַמְתָּא
וַיִּתְקִין גְּרָמִיָּה בָּהּ, מַה כְּתִיב אַחַר, וּבְנִיתָ בֵּיתְךָ. דָּא
נִשְׁמַתָּא דְּבֵר נָש בְּגוֹפִיָּה, דִּיִּתְתַּקֵּן וַיִּתְעַבֵּד גְּבַר
שְׁלִים. וְעַל דָּא פִּד חֲפַר יִצְחָק וְעַבְד בִּירָא בְּשָׁלָם,
לְהֵהוּא שְׁלָם (נ"א לְמַחֲוֵי שְׁלָם) קָרִי לִיָּה רְחוּבוֹת, וְכֹלָא
כְּדָקָא יְאוּת. וּפְאִין אֵינּוּן צְדִיקָא דְּעוֹבְדֵיחוּן לְגַבֵּי
קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא לְקִיּוּמָא עֲלֵמָא. דְּכְתִיב, (משלי ב) כִּי
יִשְׂרָיִם יִשְׁכְּנוּ אֶרֶץ, יִשְׁכְּנוּ אֶרֶץ. וְהָא אוּקְמוּתָא.

לשון הקודש

בְּרָכּוּ ה'. וְאַחַר שֵׁינְדַע הָאָדָם אֵת סוּד
הַחֲכָמָה וַיִּתְקִין אֵת עֲצָמוּ בָּהּ, מַה כְּתוּב
אַחַר כֵּן? וּבְנִיתָ בֵּיתְךָ. זוֹ הַנְּשֻׁמָּה שֶׁל
אָדָם בְּגוֹפוֹ, שִׁיתְתַּקֵּן וַיַּעֲשֶׂה אִישׁ שְׁלָם.
וְעַל כֵּן, בְּשִׁחְפּוֹר יִצְחָק וְעָשָׂה כְּאֵר
בְּשָׁלוֹם, לְאוֹתוֹ הַשָּׁלוֹם וְשִׁוְהֵי שְׁלָם קָרָא
רְחוּבוֹת, וְהַכֹּל כְּרֵאוּי. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים
שִׁמְעֵשִׂיהֶם לְקַבְּ"ה לְקַיֵּם אֵת הָעוֹלָם,

וּמִשׁוּם זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כד) הֲכֵן
בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ וְעִתְדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ וְגו'.
הֲכֵן בַּחוּץ, כְּמֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שְׁכַתוֹב בַּחוּץ
תְּרוֹנָה, שְׁהָרִי מִכָּאן עוֹמֵד הַמַּעֲשֶׂה
לְהִתְתַּקֵּן וְדְבַר לְשִׂאֲלָה, שְׁכַתוֹב (דברים ד)
כִּי שָׂאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוּנִים וְגו',
וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצֵּה הַשָּׁמַיִם.
וְעִתְדָה בַּשָּׂדֶה לָךְ - זוֹ הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר

וַיְהִי כִּי זָקַן יִצְחָק (בראשית כז). אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב,
 (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא
 לַלַּיְלָה, הַאִי קָרָא אוֹקְמוּתָהּ וְאִתְמַר. אֲבָל תָּא חַזִּי, כָּל
 עוֹבְדוֹי דְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ אֵינּוֹן מְלִין דְקֻשׁוּט
 וְכֻלָּא בְרָזָא עֲלָאָה. וְכָל מְלוֹי דְאוֹרֵייתָא, כְּלָהוּ מְלִי
 מְהֵימְנוּתָא וְרִזִּין עֲלָאִין כְּדָקָא יֵאוּת.

וְתָא חַזִּי, לָא זָכָה יִצְחָק כְּאַבְרָהָם, דְלָא סָמוּ עֵינָיו
 וְלָא כְהוּ. אֲבָל רָזָא עֲלָאָה אֵיהוּ הַכָּא, רָזָא
 דְמְהֵימְנוּתָא. כְּמָה דְאִתְמַר, דְכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
 לְאוֹר יוֹם, דָּא אַבְרָהָם, דְאֵיהוּ נְהוֹרָא דִימְמָא. וְנְהוֹרָא
 דִילֵיהּ אֲזִיל וְנְהִיר וְאִתְתַּקַּף כְּתַקוּנָא (דף קמב ע"א) דִיּוֹמָא.

וּבְגִין כֵּן, מַה כְּתִיב, (בראשית כד) וְאַבְרָהָם זָקַן בָּא
 בְּיָמָיו, בְּאֵינּוֹן נְהוֹרִין דְנְהָרִין. וְאֵיהוּ סִיב, (ד"א
 ל"ג וְנְהִיר כְּדִין אֲזִיל וְנְהִיר) כְּמָה דְאִתְּ אָמַר, (משלי ד) הוֹלֵךְ וְאוֹר

לשון הקודש

כְּרֵאוּי.

וּבָא וְרָאָה, לָא זָכָה יִצְחָק כְּמֹו אַבְרָהָם,
 שְׁלָא סָמוּ עֵינָיו וְלָא כְהוּ. אֲבָל כָּאֵן הוּא
 סוּד עֲלִיּוֹן, סוּד הָאֲמוּנָה, כְּמֹו
 שְׁנַתְבָּאָר, שְׁכַתּוּב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר
 יוֹם. זֶה אַבְרָהָם, שֶׁהוּא אוֹר הַיּוֹם, וְאוֹרוֹ
 הוֹלֵךְ וּמְאִיר וּמְתַחַק כְּתַקוּן הַיּוֹם.

וּמַשׁוּם כֵּן מַה כְּתוּב? וְאַבְרָהָם זָקַן בָּא
 בְּיָמָיו, בְּאוֹתָם הָאוֹרוֹת שְׁמַאִירִים.

שְׁכַתּוּב כִּי יִשְׂרָאֵל שִׁכְנּוּ אֶרֶץ, וְשִׁכְנּוּ
 אֶרֶץ, וְהָרִי פְרִשׁוּתָהּ.

וַיְהִי כִּי זָקַן יִצְחָק. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כְּתוּב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם
 וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה. תְּפַסּוּק הַזֶּה בְּעֲרוּהוּ
 וְנִתְבָּאָר. אֲבָל בָּא רָאָה, כָּל מַעֲשֵׂי
 הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּלָם הֵם דְבָרֵי אֱמֶת,
 וְהַכֵּל בְּסוּד עֲלִיּוֹן. וְכָל דְבָרֵי הַתּוֹרָה
 כְּלָם דְבָרֵי אֲמוּנָה וְסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים

עד נכון היום, ובגין כך, ויקרא אלהים לאור
יום. ולחשך קרא לילה, דא יצחק דאיהו חשך, ואיהו
אזיל לקבלא ליליא בגייה, ובגין כך, איהו כד סיב,
מה כתיב, (בראשית כז) ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו
מראות. הכי הוא ודאי, דבעא לאתחשכא
ולאתדבקא (בחשך) בדרגיה בדקא יאות.

אתא רבי אלעזר ברית, ונשיק ידיו. אמר ליה,
שפיר, אברהם נהיר מסטרא דדרגא דילה,
יצחק אתחשך מסטרא דדרגא דילה, יעקב אמאי,
דכתיב, (בראשית מח) ועיני ישראל כבדו מזקן. אמר ליה,
הכי הוא ודאי, כבדו כתיב, ולא כהו. מזקן כתיב,
ולא מזקנו. אלא מזקן, מזקן דיצחק, מההוא סטרא
כבדו. לא יוכל לראות, לאסתכלא בדקא חזי, אבל
לא כהו. אבל יצחק כהו ודאי מכל וכל, ואתעביד

לשון הקודש

כא רבי אלעזר בנו ונשיק ידיו. אמר לו,
יפה. אברהם מאיר מצד של דרגתו,
יצחק נחשך מהצד של דרגתו, ויעקב
למה, שכתוב ועיני ישראל כבדו מזקן?
אמר לו, כך זה ודאי, כתוב כבדו ולא
כהו. כתוב מזקן ולא מזקנו. אלא מזקן
- מזקן של יצחק, מאותו צד כבדו. לא
יוכל לראות להסתכל כראוי, אבל לא
כהו. אבל יצחק כהו ודאי מכל וכל,

והוא זקן, ומאיר. אז הולך ומאיר כמו
שנאמר (משלי ד) הולך ואור עד נכון היום,
ומשום כך ויקרא אלהים לאור יום.
ולחשך קרא לילה - זה יצחק, שהוא
חשך, והוא הולך לקבל לתוכו את
הלילה. ומשום כך, כשהוא זקן מה
כתוב? ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו
מראות. כך זה ודאי, שרצה להחשך
ולהדבק (בחשך) בדרגתו כראוי.

חֶשֶׁךְ, וְהָא כְּדִין אֶתְאַחֵיד בֵּיה לִילָה, וְאֶתְקַיִים
וְלֶחֶשֶׁךְ קָרָא לִילָה.

וַיִּקְרָא אֶת עֵשׂו בְּנֹו הַגָּדוֹל, (בראשית כז) וְדֹאֶתְכָלִּל
מִסְטֵרִיה וְדִינָא קִשְׂיָא (שם) וַיֹּאמֶר הִנֵּה
נָא זָקַנְתִּי לֹא יִדְעָתִי יוֹם מוֹתִי. רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח
וַאֲמַר, (תהלים פד) אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ כִּךְ וְגו', וּפְתָח
בַּר נֶשׁ וְדֹאֶתְתַקַּף בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַיִּשְׁוִי
תוֹקֵפִיה בֵּיה.

יְכוֹל בְּחַנְנִיָּה מִיִּשְׂאֵל וְעִזְרָיָה דֹאֶתְתַקְפוּ וַאֲמַרוּ,
(דניאל ג) הֵן אִיתִי אֱלֹהֵנָא דִּי אֲנַחְנָא פְּלַחִין
יְכוֹל לְשִׁיזְבוּתֵנָא מִן אֶתוֹן נִוְרָא יְקִידְתָּא וּמִן יַדְךָ
מִלְכָּא יִשְׁוִיב.

תָּא חַזִּי, דְּאִי לָא יִשְׁוִיב וְלֹא אֶתְקַיִים עַלִּיהוּ
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲשֶׁתַּפַּח שְׁמִיה דְּקְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְלָא יִתְקַדֵּשׁ בְּעִינֵיהוּ דְכֻלָּא כְּמָה

לשון הקודש

וּשְׁם בּוֹ אֶת תְּקִפּוֹ.
יְכוֹל בְּחַנְנִיָּה מִיִּשְׂאֵל וְעִזְרָיָה שֶׁהִתְחַזְקוּ
וַאֲמַרוּ, (דניאל ג) הֵן אֶתְנֹו אֱלֹהֵינוּ שְׂאֲנוּ
עוֹבְדִים יְכוֹל לְהַצִּילֵנוּ מִתּוֹךְ כְּבִשָּׁן
הָאֵשׁ הַיּוֹקְדֵת, וּמִיַּד הַמֶּלֶךְ יִצִּיל.
בֹּא רָאָה, שְׂאֵם לֹא יִצִּיל וְלֹא יַעֲמֵד
עֲלֵיהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, נִמְצָא שְׂשֻׁמוֹ

וְנַעֲשֶׂה חֶשֶׁךְ, שְׁהָרִי אִזּוּ נֶאֱחִזוּ בּוֹ הַלִּילָה,
וְהִתְקַיִם וְלֶחֶשֶׁךְ קָרָא לִילָה.
וַיִּקְרָא אֶת עֵשׂו בְּנֹו הַגָּדוֹל. שְׁנִכְלָל
מַצְדּוֹ שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה. וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא
זָקַנְתִּי לֹא יִדְעָתִי יוֹם מוֹתִי. רַבִּי אֶלְעָזָר
פְּתַח וַאֲמַר, (תהלים פד) אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ
כִּךְ וְגו'. אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שֶׁמִּתְחַזֵּק בְּקַבְ"ה

דֹאמְרוּ. אֵלֵא, פִּינּוּן דִּידְעוּ דְלֵא אֲמְרוּ כְדָקָא יֵאוּת,
 אֲהֲדְרוּ וְאֲמְרוּ, (דניאל ג) וְהֵן לָא יְדִיעַ לְהַוּי לָךְ מִלְכָּא
 וְגו'. פִּינּוּן יִשְׁזַב, פִּינּוּן לָא יִשְׁזַב, יְדִיעַ לְהַוּי לָךְ מִלְכָּא
 וְגו'. וְתַנִּינּוּן דְמִלְכָּה אֲוֹדַע לְהוּ יְחֻזְקָאֵל, וְשָׁמְעוּ וְקִבְלוּ
 מִנֵּיהּ, דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא אֲתַקְיִים עֲלֵיהּ, פִּנּוּן
 דִּיקְבְּלוּן אֲנָרָא. וְכִדּוּן אֲהֲדְרוּ וְאֲמְרוּ, וְהֵן לָא יְדִיעַ
 לְהַוּי לָךְ מִלְכָּא וְגו'.

אֵלֵא לָא יִתְתַקַּף בַּר נָשׁ דִּי יִמָּא, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 יִשְׁזַבְנִי, אוּ אִיהוּ עֶבֶד לִי כֶּךָ וְכֶךָ, אֲבָל
 יִשְׁוֵי תוֹקֶפִיהּ בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דִּיִּסְיַיעַ לֵיהּ,
 כִּד אִיהוּ אֲשֶׁתִּדְל בְּאֵינוּן פְּקוּדִין דְאֲזַרִּיתָא, וְלִמִּיתָךְ
 בְּאַרְחָ קְשׁוּט. דְכִינּוּן דְאֲתִי בַר נָשׁ לְאֲתִדְכָּאֵת,
 מְסִיַיעִין לֵיהּ וְדָאי, וְכִדָּא יִתְתַקַּף בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, דְאִיהוּ יִסְיַיעַ לֵיהּ, וְיִתְתַקַּף בֵּיהּ, דְלֵא יִשְׁוֵי
 תוֹקֶפִיהּ בְּאַחְרָא.

לשון הקודש

חֲזָרוּ וְאֲמְרוּ, וְהֵן לָא יְדוּעַ לְהִיּוֹת לָךְ
 הַמְלָךְ וְגו'.

אֵלֵא לָא יִתְחַזַּק אֲדָם שִׂיאֵמֵר, הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יְצִילֵנִי, אוּ יַעֲשֶׂה לִי כֶּךָ וְכֶךָ.
 אֲבָל יִשִּׂים אֶת כַּחוּ בְּקַבְ"ה שִׂיִּסְיַע לוּ,
 בְּשֶׁהוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתָם הַמַּצּוֹת שֶׁל
 הַתּוֹרָה וְלִלְכֶת בְּדֶרֶךְ אֱמֶת. שְׂפִינּוּן
 שְׂאָדָם בָּא לְהַטְהֵר, וְדָאי מְסִיַיעִים לוּ.

שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָא יִתְקַדְּשׁ בְּעִינֵי
 הַבַּל, כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ. אֵלֵא פִּינּוּן שִׂיִּדְעוּ
 שֶׁלֹּא אֲמְרוּ בְּרָאוּי, חֲזָרוּ וְאֲמְרוּ, וְהֵן לָא
 יְדוּעַ לְהִיּוֹת לָךְ הַמְלָךְ וְגו'. פִּינּוּן יְצִיל בֵּין
 לָא יְצִיל, יְדוּעַ לְהִיּוֹת לָךְ הַמְלָךְ וְגו'.
 וְשִׁנְיָנוּ שִׂיִּחְזַקְאֵל הוֹדִיעַ לְהֵם דְבַר,
 וְשָׁמְעוּ וְקִבְלוּ מִמֶּנּוּ, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לָא עֲמַד עֲלֵיהֶם, כְּדִי שִׂיִּקְבְּלוּ שְׂכָר, וְאִזּוּ

וּבְגִין כָּךְ, עוֹז לוֹ בְּךָ. מְסֻלוֹת בְּלִבְכֶם, דִּיעֲבִיד
 לְבִיה בְּדָקָא יְאוֹת בְּלֹא הִרְהוּרָא אֲחֵרָא, אֶלָּא
 כְּהֵאֵי מְסֻלָּה דְּאִיהִי מְתִישְׁבָּא לְאַעֲבָרָא בְּכַל אֲתֵר
 דְּאַעֲטְרִיד, הִכִּי נָמִי.

דָּבָר אַחֵר אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ בְּךָ, עוֹז, כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר, (תהלים כט) "עוֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, בְּגִין דְּאַעֲטְרִיד
 לִיה לְבַר נָשׁ דִּיתַעֲסֵק בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמְיָה דְּקִדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא, דְּכָל מָאן דְּאֲתַעֲסֵק בְּאוֹרֵייתָא וְלֹא
 אֲשֶׁתִּדְּל לְשִׁמְיָה, טַב לִיה דְּלֹא אֲתַבְּרִי. מְסֻלוֹת
 בְּלִבְכֶם, מָאִי מְסֻלוֹת בְּלִבְכֶם, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים
 סח) סוֹלוּ לְרוֹכְבַּ בְּעֵרְבוֹת בֵּיתָא שְׁמוֹ. דָּא הֵהִיא
 אוֹרֵייתָא, דְּאִיהוּ אֲשֶׁתִּדְּל בָּהּ לְאַרְמָא לִיה לְקִדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא וְלִמְעַבְד לִיה חֲטִיבָא בְּעֵלְמָא.

לשון הקודש

משום שצריך לאדם להתעסק בתורה לשמו של הקדוש ברוך הוא. שכל מי שמתעסק בתורה ואינו משתדל לשמיה, טוב לו שלא נברא. מסלות בלבכם, מה זה מסלות בלבכם? כמו שנאמר (שם סח) סלו לרכב בערבות ביה שמו. זו התורה ההיא שהוא השתדל בה להרים את הקדוש ברוך הוא ולעשותו חטיבה בעולם.

ובנה יתחזק בקב"ה שהוא יסיע לו, ויתחזק בו, שלא ישים את כחו במחוננו באחר.

ומשום כך, עוז לו כך מסלות בלבכם. שיעשה לבו פראוי בלי הרהור אחר, אלא כמסלה הזו שהיא מתישבת לעבר בכל מקום שצריך, כך גם.

דבר אחר אשרי אדם עוז לו כך – עוֹ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כט) ה' עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן.

תָּא חַיִּי, יַעֲקֹב כָּל עֹבְדוֹי הֵוּוּ לְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כְּךָ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָהּ
 עֲמִיה תְּדִיר, דְּלֹא אַעֲדֵי מְנִיחָא שְׂכִינְתָּא. וְהָא
 בְּשַׁעֲתָא דְקָרָא לִיה יַצְחָק לַעֲשׂוּ בְּרִיחָא, יַעֲקֹב לָא
 הָהּ תַּמּוֹן, וְשְׂכִינְתָּא אֹדְעַת לָהּ לְרַבְקָה, וְרַבְקָה
 אֹדְעַת לִיה לְיַעֲקֹב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, תָּא חַיִּי, אִי חַס וְשָׁלוֹם בְּהָהּוּא
 זְמַנָּא יתְּבַרְךְ עֲשׂוֹ, לָא יִשְׁלוּט יַעֲקֹב לְעֹלָמִין.
 אֲלֵא מַעַם קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָהּ, וְכֹלֵא בְּאַתְרֵיהּ
 אַתָּא בְּדַקָּא חַיִּי. תָּא חַיִּי, (בראשית כה) וְרַבְקָה אֹהֶבֶת
 אֶת יַעֲקֹב בְּתִיב, וְהָא אֶתְמַר. וּבְגִין כְּךָ שְׂדֵרְתָּ בְּנִינִיחָא
 דְיַעֲקֹב, (בראשית כז) הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת אֲבִיךָ מְדַבֵּר אֶל
 עֲשׂו אַחִיךָ לֵאמֹר.

וְעַתָּה בְּנִי שְׁמַע בְּקוֹלִי וְגו'. בְּהָהּוּא זְמַנָּא, עָרַב

לשון הקודש

לֹא הָיָה שׁוֹלֵט יַעֲקֹב לְעוֹלָמִים. אֲלֵא
 מַעַם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זֶה הָיָה, וְהַכֵּל
 בָּא בְּמִקוֹמוֹ כְּרֵאוּי. בָּא רָאָה, כְּתוּב
 וְרַבְקָה אֹהֶבֶת אֶת יַעֲקֹב, וְזֶה נִתְּבַאֵר.
 וּמִשׁוּם כְּךָ שְׁלַחָה בְּשִׁבִיל יַעֲקֹב, הִנֵּה
 שָׁמַעְתִּי אֶת אֲבִיךָ מְדַבֵּר אֶל עֲשׂו אַחִיךָ
 לֵאמֹר.

וְעַתָּה בְּנִי שְׁמַע בְּקוֹלִי וְגו'. בְּזִמְנָן הָהּוּא
 עָרַב בְּפִסְחָא הָיָה, וְצָרִיךְ הַיְצִיר הָרַע לְהַתְּבַעַר

בָּא רָאָה, כָּל מַעֲשָׂיו שֶׁל יַעֲקֹב הָיוּ
 לְשִׁמּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשׁוּם כְּךָ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה עִמּוֹ תָּמִיד, שֶׁלֹּא
 זֶה מִמֶּנּוּ הַשְּׂכִינָה. שֶׁהָרִי בְּשַׁעֲהָ שֶׁקָּרָא
 לוֹ יַצְחָק אֶת עֲשׂו בְּנֹו, יַעֲקֹב לֹא הָיָה
 שָׂם, וְהַשְּׂכִינָה הוֹדִיעָה לְרַבְקָה, וְרַבְקָה
 הוֹדִיעָה לְיַעֲקֹב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בָּא רָאָה, אִם חַס
 וְחֵלִילָה בְּאוֹתוֹ זְמַן הָיָה מִתְּבַרְךְ עֲשׂו,

פֶּסַח הָיָה, וּבָעֵי יֵצֵר הָרַע לְאַתְבָּעָרָא, וּלְשִׁלְטָאָה
 סִיחָרָא, רָזָא (דף קמב ע"ב) דְּמַהִימְנוּתָא. וְעַל דָּא עֲבַדְתָּ תַּרְי
 תַּבְּשִׁילִין.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, רָמֵז הָכָא דְזַמְיָנִין בְּנֵי דִיעֻקְב
 לְקַרְבָּא שְׁנֵי שְׁעִירִים, חַד לֵינִי, וְחַד לְעֻזְאֵל
 בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי. וּבְגִין כַּךְ, קָרִיבֵת שְׁנֵי גְדֵי עֵזִים, חַד
 בְּגִין דְרָגָא דְלַעִילָא, וְחַד בְּגִין לְכַפֵּיָא דְרָגִיָּה דְעֵשׂו
 דָּלָא יִשְׁלוּט עָלֶיהָ דִיעֻקְב, וְעַל דָּא שְׁנֵי גְדֵי עֵזִים,
 וּמַתְרוּיָיְהוּ טָעִים יִצְחָק וְאַכִּיל.

וַיָּבֵא לוֹ יֵין וַיִּשְׁתֵּי, (בראשית כז) וַיָּבֵא לוֹ יֵין, רָמֵז רָמִיז,
 מֵאַתֵּר רַחֵיק קָרִיב לִיָּה מִתְהוּא אַתֵּר (דעש"ו).
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, רָמֵז מִתְהוּא יֵין דְּכָל חֲדוֹ אֲשַׁתְּכַח
 בֵּיהּ, בְּגִין לְחֻדְתָּא לִיָּה לְיִצְחָק, דְּבָעֵי חֲדוּהָ, בְּדָקָא
 בְּעֵינֵין חֲדוּהָ לְחֻדְתָּא סְטָרָא (דלֵינֵיא) דִּילִיָּה, וְעַל דָּא
 וַיָּבֵא לוֹ יֵין וַיִּשְׁתֵּי.

לשון הקודש

וּלְשִׁלְטַת הַלְבָנָה, סוּד הָאֲמוּנָה, וּלְבָן
 עֲשֵׂתָה שְׁנֵי תַבְּשִׁילִים.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כָּאֵן רָמֵז שְׁעֵתִידִים
 בְּנֵי יַעֲקֹב לְהַקְרִיב שְׁנֵי שְׁעִירִים, אַחַד
 לְהוֹי וְאַחַד לְעֻזְאֵל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים.
 מִשּׁוּם כַּךְ הַקְרִיבָה שְׁנֵי גְדֵי עֵזִים –
 אַחַד בְּשִׁבִיל הַדְּרָגָה שְׁלֹמֶעֱלָה, וְאַחַד
 כְּדֵי לְהַכְנִיעַ אֶת הַדְּרָגָתוֹ שֶׁל עֵשׂו שְׁלָא
 יִשְׁלַט עַל יַעֲקֹב, וְעַל בֶּן שְׁנֵי גְדֵי עֵזִים,
 וּמִשְׁנֵיהֶם טָעַם יִצְחָק וְאַכִּיל.
 וַיָּבֵא לוֹ יֵין וַיִּשְׁתֵּי. וַיָּבֵא לוֹ יֵין, רָמֵז רָמִיז
 – מִמְּקוֹם רַחוּק קָרִיב אוֹתוֹ מֵאוֹתוֹ מְקוֹם
 וְשֶׁל עֵשׂו. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, רָמֵז מִתְהוּא
 הַהוּא שְׁכָל הַשְּׂמֵחָה גִּמְצָאת בּוֹ כְּדֵי
 לְשַׂמֵּחַ אֶת יִצְחָק, שְׂצָרִיךְ שְׂמֵחָה,
 כְּשֶׁרוֹצִים שְׂמֵחָה לְשַׂמֵּחַ אֶת צַד וְהַלְלוּם